

עפ"ת 55452/10/17 - חוסין סעו נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 55452-10-17 סעו(עציר) נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט אביגדור דורות
המערער: חוסין סעו ע"י ב"כ עו"ד א' אבו לבדה
נגד
המשיבה: מדינת ישראל ע"י פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי) עו"ד א'
פילזר

פסק דין

לפניי ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום לתעבורה בירושלים (כבוד השופטת ש' זוכוביצקי-אורי) בתיק פ"ל 1728-06-16, בגדרו הורשע המערער על פי הודאתו ונגזרו עליו חמישה וחצי חודשי מאסר בפועל ועוד רכיבי ענישה נוספים.

ההליך בבית משפט קמא

1. המערער הודה והורשע בשני אישומים. על פי האישום הראשון, המערער נהג בקטנוע ביום 5.12.15 וזאת ללא רישיון (מעולם) וללא ביטוח תקף. על פי האישום השני, המערער נהג במונית ביום 2.6.16, ללא רישיון מתאים לסוג הרכב, כאשר רישיון הנהיגה שלו פקע בשנת 1998 וכן ללא פוליסת ביטוח בתוקף.

2. בגזר הדין הוטלו על המערער העונשים הבאים:

א. מאסר בפועל למשך 4 חודשים.

ב. הפעלת מאסר על תנאי למשך 3 חודשים, מחציתו בחופף ומחציתו במצטבר, כך שתקופת המאסר בפועל היא חמישה וחצי חודשים.

ג. מאסר על תנאי של 6 חודשים למשך 3 שנים.

ד. פסילה מלנהוג או מלקבל רישיון נהיגה למשך 12 חודשים.

ה. הפעלת פסילה על תנאי למשך 6 חודשים, מחציתה בחופף ומחציתה במצטבר, כך שתקופת הפסילה היא

למשך 18 חודשים.

ו. פסילה על תנאי של 6 חודשים למשך 3 שנים.

ז. התחייבות בסך 5,000 ₪.

3. בית משפט קמא ציין כי העבירות מיום 5.12.15 בוצעו בזמן ריצוי מאסר בעבודות שירות בעקבות הרשעה בעבירה של נהיגה ללא רישיון תקף. בית המשפט ציין עוד כי למערער 50 הרשעות תעבורה קודמות, מתוכן 10 הרשעות בעבירת נהיגה ללא רישיון מעולם ו-6 עבירות של נהיגה ברישיון שפקע מעל 6 חודשים. כמו כן, למערער עבר פלילי הכולל הרשעה משנת 2004.

4. בית המשפט קמא כי מתחם הענישה לנוהגים כשרישיונם פקע משך שנים רבות ולאילו שנוהגים ללא רישיון מעולם, נע בין מאסר על תנאי לבין מאסר בפועל עד שנה (תלוי בתדירות ביצוע העבירה, בשאלה אם המחדל הוסר ובנסיבות אישיות של הנאשם). ביחס למערער, מנה בית המשפט בגדר השיקולים לחומרה את נסיבות ביצוע העבירה מיום 5.12.15 שעה שהמערער מרצה עונש מאסר בעבודות שירות על אותה עבירה, את עברו התעבורתי, את המאסר המותנה התלוי ועומד, את תקופת הארוכה ואת העובדה שלא הסדיר את רישיונו. בשיקולים לקולה, כלל בית המשפט את עיקרון ההדרגתיות בענישה, לאור העובדה שעד אז לא ריצה המערער עונשי מאסר בפועל, את גילו ומצבו הכלכלי והמשפחתי ואת העובדה שחסך זמן שיפוטי.

טענות הצדדים (בתמצית)

5. בד בבד עם הגשת הערעור, הגיש המערער בקשה להתיר לו לחזור בו מהודאתו. נטען כי ההודאה ניתנה לאחר שהובטחה לו על ידי סנגורו תוצאה עונשית שלא כוללת מאסר בפועל ואלמלא כן, לא היה מודה במיוחס לו בשני כתבי האישום.

6. עוד טען המערער כי שגה בית המשפט קמא כאשר ביחס לעבירה מיום 2.6.16 הרשיעו הן בעבירת נהיגה ללא רישיון מתאים למונית והן בנהיגה ללא רישיון בתוקף. המערער אף הוסיף וטען כי לא קיים מסמך כלשהו בתיק החקירה המעיד כי הרכב בו נהג הוא מונית, להבדיל מרכב פרטי.

7. בכל הנוגע לגזר הדין, טען המערער כי שליחתו לקבלת חוות דעת הממונה וקבלת חוות דעת חיובית, יצרו בלבו הסתמכות שלפיה, יגזר עונשו לריצוי בעבודות שירות. זאת ועוד, נטען כי בית המשפט קמא כלל לא התייחס לחוות הדעת הממונה ולא נימק מדוע אין הוא מתחשב בה. לחילופין, טען המערער כי די היה בהטלת מאסר בפועל לתקופה קצרה יותר לצורך השגת הרתעה ועל כן, עתר לקיצור התקופה.

8. לטענת המשיבה, אין להתיר למערער לחזור בו מהודאתו, הן לאור השלב המאוחר של הבקשה והן לאור

טעמיה, מבלי שהתייחסות סנגורו הקודם של המערער נשמעה.

9. ביחס לטענות המערער בנוגע להרשעתו, טוענת המשיבה כי הרשעתו מבוססת על הודאתו ולכן אין מקום לבחון אם הוכח שמדובר ברכב מסוג מונית. אשר לטענה הנוגעת לפרשנות סעיף 10 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961, נטען שניתן להרשיע את המערער בשתי העבירות בהן הורשע.

10. בכל הנוגע לגזר הדין, נטען על ידי המשיבה כי המערער נשלח לממונה על עבודות השירות בטרם צורף התיק הנוסף הנוגע לעבירה מיום 5.12.15 ולאחר הצירוף, שוב לא ניתן לתת משקל לציפיית המערער. אשר לתקופת המאסר, נטען כי מדובר בעונש סביר שאין מקום להתערב בו.

דין והכרעה

11. **חזרה מהודאה:** המערער הגיש את בקשתו להתיר לו לחזור בו מהודאתו רק בשלב הערעור. ביחס להגשת בקשות מסוג זה לאחר גזר הדין, לרבות בשלב הערעור, ההלכה היא כי כדי שתענה בקשת נאשם לחזור בו מהודאתו, עליו להוכיח התקיימותן של נסיבות חריגות במיוחד, כגון הפרת אמונים מצד סניגורו, או כל כשל אחר בייצוג (ע"פ 6349/11 שניידר נ' מדינת ישראל, 10.6.13) (להלן: "עניין שניידר"). עוד נפסק, כי לשאלה באיזה שלב דיוני מבקש הנאשם לחזור בו מהודאתו יש משמעות מכרעת (ע"פ 5583/08 פלוני נ' מדינת ישראל, 13.4.10). מבחן העיתוי הוא כלי עזר משפטי לצורך ההכרעה במבחן המניע, דהיינו, האם מדובר ברצון כן ואמיתי לצורך הוכחת החפות, או שמדובר במהלך טקטי שנועד לגרוף תועלת כלשהי. נפסק כי כאשר מוגשת בקשה בשלב מאוחר יחסית, ובמיוחד לאחר שניתן גזר הדין, נדמה כי הבקשה "נגועה" באופן אינהרנטי בחשד כי הוגשה מתוך אכזבה מן העונש (עניין שניידר, פסקה 20).

12. במקרה הנדון הוגשה הבקשה בשלב מאוחר ביותר, הוא שלב הערעור. הטעם לבקשה נעוץ בהבטחת הסנגור הקודם, כי לא ייגזר עונש מאסר בפועל. המשיבה רואה בטעם זה טעם של כשל בייצוג ובהיעדר תגובת הסניגור-אין מקום להידרש לטענה. אמנם ב"כ המערער טען בדיון כי אינו טוען לכשל בייצוג, אולם ברור כי הטענה מכוונת להתנהגות הסנגור הקודם שבעטייה הודה המערער. להבטחת הסנגור, אם ניתנה, לא היה בסיס ומכל מקום, לשם דיון בגוף הטענה, נדרשת תגובת הסנגור ומשלא הוגשה התייחסותו, לא ניתן לקבל את הטענה (רע"פ 4749/13 פלוני נ' מדינת ישראל, 4.7.13; רע"פ 6272/13 דאהרי נ' מדינת ישראל, 11.2.14). לסיכום, לאור השלב המאוחר שבו הועלתה הטענה ולאור אי המצאת התייחסות הסנגור, הבקשה נדחית.

13. **ערעור על ההרשעה:** לטענת המערער, שגה בית המשפט קמא בכך שהרשיע הן בעבירת נהיגה ללא רישיון מתאים למונית והן בעבירת נהיגה כשרישיון הרכב פקע. עוד נטען כי לא הוכח שהרכב בו נהג המערער היה מסוג מונית. לאור דחיית בקשת המערער לחזור בו מן ההודאה, לא ניתן לדון בטענה כי הרכב בו נהג המערער לא היה מונית.

בכל הנוגע להרשעה בשתי העבירות, מסתמך המערער על הכרעת דין בעניינו של אחר, אשר ניתנה ביום 31.10.17 על ידי אותו המותב של בית המשפט קמא (פ"ל 4105-05-17 מדינת ישראל נ' אברהם) (להלן: "עניין אברהם").

14. בעניין אברהם נקבע כי הנאשם נהג ברכב מסוג מונית שעה שלא הוציא רישיון נהיגה למונית מעולם ולכן, אין רלבנטיות לתוקפו של רישיון הנהיגה של רכב פרטי. משום כך, החליט בית המשפט כי אין להרשיע את הנאשם בעבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה ופקיעת אותו רישיון. בהתאם לאמור, זוכה הנאשם מעבירת נהיגה ברישיון שפקע והורשע בנהיגה ללא רישיון תקף לסוג הרכב.

15. לטענת המשיבה, ניתן להרשיע את המערער בשתי העבירות גם יחד. עמדתי היא כי אין לקבל את טענת המשיבה. הואיל והמערער לא הוציא מעולם רישיון נהיגה למונית, בצדק הורשע בעבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף לסוג הרכב בו נהג, בניגוד לסעיף 10(א) לפקודת התעבורה. לענין הנהיגה במונית ביום 2.6.16, אין משמעות לכך שרישיונו של המערער ביחס לרכב פרטי לא היה בתוקף. גם אם הרישיון לרכב פרטי היה בתוקף ולא פקע, עדיין היה מקום להרשיע את המערער בנהיגת מונית ללא רישיון תקף לסוג זה של רכב. לעומת זאת, אם היה ברשות המערער רישיון נהיגה במונית שפקע, היה מקום להרשיעו בנהיגה עם רישיון שפקע. מכאן, כי לשאלה אם היה ברשות המערער רישיון נהיגה ברכב פרטי תקף או שרישיונו פקע, אין רלבנטיות לצורך הנהיגה במונית. התוצאה היא שהיה מקום לזכות את המערער מעבירת הנהיגה ברישיון שפקע ועל כן, יש לקבל באופן חלקי את הערעור על ההרשעה.

16. **ערעור על העונש:** ראשית, נטען כי בית המשפט קמא התעלם מחוות דעת הממונה על עבודות השירות. שנית, נטען שלזיכוי המערער מהרשעתו בעבירת נהיגה עם רישיון שפקע, חייבת להיות השלכה על גזר דינו. ביחס לאי התייחסות בית המשפט בגזר הדין לחוות דעת הממונה, הציעה ב"כ המשיבה הסבר הנעוץ בכך שלאחר שליחת המערער לממונה, צורף האישום הנוסף המתייחס לנהיגה מיום 5.12.15 ועל כן, לא ניתן לתת משקל לציפיית המערער.

17. כידוע, עצם שליחת נאשם לקבלת חוות דעת של הממונה על עבודות שירות אינה מבטיחה תוצאה עונשית מסוימת ולא מובטח כי הנאשם ירצה מאסר בעבודות שירות, גם אם חוות הדעת היא חיובית. יחד עם זאת, ראוי כי בית המשפט ינמק בגזר הדין מדוע החליט לשלוח את הנאשם למאסר מאחורי סורג ובריה בהינתן חוות דעת חיובית של הממונה. מנימוקי גזר הדין ניתן להבין כי בית המשפט קמא סבר כי במקרה זה, לא ניתן להסתפק בפחות מעונש מאסר בפועל ולאור עיקרון ההדרגתיות בענישה החליט על מאסר בפועל של 4 חודשים. בית המשפט ציין כי המערער שב פעם אחר פעם לבית המשפט ומבקש את רחמי בית המשפט אך ממשיך לנהוג ללא רישיון תקף.

18. לאור העובדה שנמצא כי יש מקום לזכות את המערער מאחת מן העבירות בהן הורשע ביחס לאירוע מיום 2.6.16, מתבקשת הקלה מסוימת בגזר הדין. באופן כללי אציין כי מסקנותיו של בית המשפט קמא ביחס למתחם הענישה וכן ביחס לשיקולים לחומרה ולקולה שצוינו בגזר הדין, מקובלים עלי ואלמלא זיכוי של המערער מן העבירה הנוספת של נהיגה עם רישיון שפקע, לא היה מקום להתערב בגזר הדין.

לאור הזיכוי החלקי מן ההרשעה בגין האירוע מיום 2.6.16, יש מקום להפחתה של חודש ימים מתקופת המאסר בפועל, כך שעונש המאסר בפועל בגין הרשעותיו של המערער בשני האישומים יעמוד על שלושה חודשים במקום ארבעה חודשים. בנוסף, יופעל המאסר המותנה כפי שנקבע בגזר הדין, דהיינו, מחצית בחופף ומחצית במצטבר. התוצאה היא שעונש המאסר הכולל יעמוד על ארבעה וחצי חודשים (במקום חמישה וחצי חודשים).

סוף דבר

19. הערעור על הכרעת הדין מתקבל חלקית בכך שבגין האירוע מיום 2.6.16, תבוטל הרשעתו של המערער מעבירת נהיגה עם רישיון נהיגה שפקע. תיוותר על כנה הרשעתו באירוע זה בנהיגה ללא רישיון מתאים לסוג הרכב וכן תיוותר הרשעתו בנהיגה ללא ביטוח תקף.

20. הערעור על גזר הדין מתקבל במובן זה שעונש המאסר בפועל בגין העבירות בהן הורשע המערער יקוצר מארבעה לשלושה חודשים. בנוסף, יופעל המאסר על תנאי של 3 חודשים כך שמחציתו תהיה בחופף ומחציתו במצטבר. בהתאם לכך, ירצה המערער מאסר בפועל לתקופה של ארבעה וחצי חודשי מאסר. ביתר רכיבי הענישה אין שינוי.

על המערער להתייצב לריצוי עונשו ביום 4.3.18 בשעה 09:30 בימ"ר ניצן באזור התעשיה הצפוני רמלה כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על המערער לתאם את כניסתו למאסר עם ענף אבחון ומיון של שב"ס, בטל. 08-9787377, 08-9787336.

המזכירות תשלח את פסק הדין לב"כ הצדדים ולשב"ס.

ניתן היום, כ"ד טבת תשע"ח, 11 ינואר 2018, בהעדר הצדדים.